

Idomeneo

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Dimecres, 29 de gener del 2025, a les 19.30h

VERSIÓ CONCERT *Temporada 2024-2025*

Amb el suport de

**Gran Teatre
del Liceu**

Dramma en tres actes

(títol original: *Idomeneo, re di Creta ossia Ilia e Idamante*, K. 366)

Llibret de Giambattista Varesco basat en una òpera de Campra i Danchet.

Estrena absoluta: 29/01/1781 al Residenz-theater de Munic

Estrena a Barcelona: 16/01/1943 al Gran Teatre del Liceu

Darrera representació al Liceu: 26/03/2006

Total de representacions al Liceu: 24

Acte I: 1 h 40 min

Pausa: 30 min

Acte II: 1 h 20 min

Durada total aproximada: **3 h 30 min**

Fitxa artística

Idomeneo

Ian Koziara

Idamante

Olivia Vermeulen

Ilia

Polina Pastirchak

Elettra

Kateryna Kasper

Arbace

Mark Milhofer

Gran Sacerdot de Neptú / La veu

Kresimir Spicer

Assessora lingüística d'italià

Serena Malcangi

FREIBURGER BAROCKORCHESTER

Concertino Petra Müllejans

ZÜRCHER SING-AKADEMIE

Director del cor Zoltán Pad

Assistent a la direcció

Benoît De Leersnyder

Director René Jacobs

**Gran Teatre
del Liceu**

FREIBURGER BAROCKORCHESTER

Piccolo Sophia Kind

Flauta Daniela Lieb, Pablo Sosa

Oboè Josep Domènech,
Ann-Kathrin Brüggemann

Clarinet Lorenzo Coppola,
Eduardo Raimundo Beltran

Fagot Jani Sunnaborg, Carles Vallès

Trompa Bart Aerbeydt, Ricardo
Rodríguez, Milo Maestri, Renske Wijma

Trompeta Jaroslav Rouček,
Pavel Janeček

Trombó Keal Couper,
Robert Schlegl, Cameron Drayton

Timbal Charlie Fischer

Violí I Petra Müllejans (Konzertmeisterin), Éva Borhi, Brian Dean,
Beatrix Hülsemann, Daniela Helm,
Kathrin Tröger

Violí II Péter Barczy, Hannah Visser, Aliza
Vicente, Christa Kittel, Jörn-Sebastian
Kuhlmann, Lotta Suvanto

Viola Corina Golomož, Ulrike Kaufmann,
Werner Saller, Nadine Henrichs

Violoncel Stefan Mühleisen
(continuo), Annkatrin Beller,
Philine Lembeck, Johannes Kofler

Contrabaix Dane Roberts, Enrique
Rodríguez, Johann Warzecha

Clavecí Sebastian Wienand (continuo)

ZÜRCHER SING-AKADEMIE

Sopranos

Sonja Bühler (solista), Alice Borciani,
Alina Godunov, Anna Veitenberg,
Anne Montandon-Toledo, Andrea
Oberparleiter, Hannah Mehler,
Ulla Westvik

Contralts

Jane Tiik (solista), Franziska Brandenberger,
Franziska Gündert, Ursina Patzen, Isabel
Pfefferkorn, Elisabeth Irvine, Sarah
Widmer, Anne-Kristin Zschunke

Tenors

Fabian Strotmann (solista), Tiago
Oliveira, Florian Feth, Patrick Siegrist,
Tamás Henter, Matthias Klosinski,
Thomas Köll, Dan Dunkelblum

Baixos

Ekkehard Abele (solista), Julián Millán,
Yves Brühwiler, Andrey Akhmetov,
Simón Millán, Matija Bizjan.,
Jan Sauer, Peter Strömberg

Resum argumental

Acte primer

L'acció transcorre a Cidònia, a l'illa de Creta. S'hi espera de manera imminent el seu rei, Idomeneo, que arriba victoriós de Troia, on ha lluitat al costat d'Agamènon i d'Ulisses. Precisament, la filla del primer, Elettra, s'està a Creta després que el seu germà Orestes hagi mort la seva mare, Clitemnestra, per venjar la mort del pare a mans d'aquesta i del seu amant, Egist. A l'illa també hi viu Ilia, filla del rei troià, Príam, que ara és una esclava. Ilia i Idamante, un príncep cretenc fill d'Idomeneo, s'han enamorat, i Idamante allibera els captius troians. Elettra, enamorada també d'Idamante, no suporta que el príncep estimi una esclava i manifesta la seva fúria, mentre al mar la nau on viatja Idomeneo és a punt de naufragar. Idomeneo ha demanat a Neptú, déu dels mars, que si l'allibera de la tempesta, sacrificarà el primer humà que trobi quan arribi a l'illa. La divinitat li ha concedit aquest favor, però quan Idomeneo arriba exhaust a la platja, reconeix en el primer humà que troba el seu propi fill. Idamante no entén el rebuig del seu pare, mentre els cretencs festegen el retorn feliç del seu rei, ignorant la seva desgràcia.

Acte segon

Idomeneo explica al seu confident Arbace la promesa que ha fet al déu dels mars, i aleshores Arbace entén les raons d'Idomeneo per allunyar Idamante de l'illa. Tot seguit, Ilia fa saber a Idomeneo l'amor que sent per Idamante, malgrat que signifiqui estimar el fill del responsable de la desaparició de Príam. En un altre

indret, Elettra es disposa a marxar a l'exili, al costat d'Idamante, que és foragitat de Creta per evitar-ne el sacrifici. Abans que la nau salpi, Neptú envia un monstre marí que deixa corglaçats els cretencs, mentre fugen de la platja.

Acte tercer

Idamante es disposa de nou a marxar de l'illa i s'acomia de la seva amant, a més d'Elettra i d'Idomeneo. Arbace lamenta la situació penosa de Creta, però les reflexions duren poc temps, perquè Neptú segueix reclamant el sacrifici. Idomeneo no té altre remei que revelar que la víctima escollida és el seu propi fill. Els cretencs mostren el dol per aquella mort imminent, però Idamante diu que no tem la mort i, per demostrar-ho, mata el monstre marí enviat per Neptú. Tanmateix, el sacrifici s'haurà de fer, i en el moment en què Idomeneo alça el ganivet per matar Idamante, Ilia s'ofereix perquè sigui ella la persona sacrificada. De sobte, se sent la veu de l'oracle afirmant que el déu es dona per satisfet a canvi que Idomeneo cedeixi el tron a Idamante i que aquest regni a Creta al costat d'Ilia. Elettra es desespera i se'n va rabiosa, abans que Idomeneo proclami que la pau ha tornat a l'illa de Creta.

Compositor

La trajectòria artística de Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) abasta trenta anys, perquè des dels cinc anys va mostrar uns dots insòlits pel que fa a la percepció i la construcció de peces musicals. Després de l'etapa com a nen prodigi, el jove compositor va recórrer bona part de l'Europa de l'època, on va poder assimilar les novetats del llenguatge musical del classicisme, del qual és, juntament amb Franz Joseph Haydn i Ludwig van Beethoven, un dels màxims representants. Autor de més de 40 simfonies, 27 concerts per a piano, concerts per a diversos instruments, música de cambra, música sacra i, fins i tot, peces per a ball destinades a la cort de Viena, l'òpera va ser el gènere pel qual va mostrar una predilecció especial. Des del primer títol, *Apollo et Hyacinthus*, escrit amb tan sols onze anys, fins a la darrera òpera, *La flauta màgica*, estrenada uns quants mesos abans de la seva mort, Mozart va ser un veritable home de teatre. Òpera seriosa, òpera còmica i *singspiel* eren els tres gèneres propis de l'espectacle operístic de l'època, i el compositor va excel·lir en tots tres. *Idomeneo, re di Creta* és la primera òpera seriosa de maduresa, escrita amb vint-i-cinc anys i destinada al Teatre de la Cort de Múnic.

Llibret i llibretista

El llibret d'*Idomeneo* és del poeta i sacerdot italià Giambattista (o Giovanni Battista) Varesco (1735-1805), membre de la cort de Salzburg, que el 1775 havia arranjat el llibret de Metastasio per a Il re pastore. Després d'*Idomeneo* encara col·laboraria amb Mozart en una òpera *buffa* que el músic va deixar inacabada: *L'oca del Cairo* (1783).

En el cas d'*Idomeneo*, Varesco es va inspirar en el llibret que el 1712 el poeta francès Antoine Danchet havia escrit per a *Idoménée*, una *tragédie lyrique*, amb música d'André Campra. Durant la gestació i els assajos de l'òpera, Mozart escrivia des de Múnic al seu pare manifestant-li els seus punts de vista respecte al llibret, que el jove compositor trobava llarg i redundant; resultava especialment problemàtica l'escena de l'oracle, que Mozart considerava massa dilatada.

Fidel a l'esperit clàssic, el llibret té un final feliç, contràriament al que passa amb el precedent francès, en què el rei Idomeneu, enfollit, acaba matant el seu fill Idamant.

AMB
EL TELÓ
ABAIXAT

Gran Teatre
del Liceu

Estrena

Idomeneo, re di Creta es va estrenar al Teatre de la Cort de Múnic el 29 de gener de 1781, dos dies després que Mozart celebrés el vint-i-cinquè aniversari. L'encàrrec de l'òpera, destinada a la temporada de Carnaval, procedia de Carles Teodor, príncep elector de Baviera. A la mateixa ciutat i sis anys abans —i en un altre teatre— Mozart hi havia estrenat *La finta giardiniera*, una òpera *buffa*.

A Múnic, *Idomeneo* va tenir èxit entre els cercles musicals i intel·lectuals, però no entre el gran públic: segurament, devia sorprendre la modernitat d'una partitura que segueix els principis estètics de Gluck, especialment en el tercer acte, amb números musicals enllaçats entre si i sense solució de continuïtat.

El 1786, Mozart va refer la partitura per a unes funcions en versió de concert a Viena. Hi va canviar algunes àries, va reescriure diversos números i va destinar la part d'Idamante a un tenor i no pas a un castrat.

Estrena al Liceu

L'òpera de Mozart va arribar tard al Liceu, el gener de 1943, en plena postguerra —i en plena Segona Guerra Mundial— i gràcies a l'aposta de l'empresari Josep Mestres Calvet per les òperes del músic de Salzburg. Val a dir que havia estat una òpera escassament representada durant el segle XIX i que, al segle XX, deu part de la seva reexhumació a Richard Strauss —que en va fer una versió amb retocs importants.

Les primeres funcions d'*Idomeneo* al Liceu es van cantar en alemany, a càrrec de la companyia de l'Òpera de Frankfurt. La crítica es va desfer en elogis, qualificant l'òpera d'obra mestra. Des de les pàgines de *La Vanguardia*, per exemple, U. F. Zanni va escriure el 17 de gener de 1943 que “la música de *Idomeneo* es toda de una inefable inspiración. Las melodías, de una belleza y de una sin igual pureza de línea, expresan con una elocuencia admirable los sentimientos de cada personaje. Son melodías que llegan al corazón, que emocionan, arrastrando a los oyentes, como los arrastró anoche, al más entusiástico aplauso”.

AMB
EL TELÓ
ABAIXAT

Gran Teatre
del Liceu